

Irományszám: T/11233

Érkezett: 2013. MÁJ 21.

2013. évi .... törvény

a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény módosításáról

1.§.

A Ptk. 4:7. § (2) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„ A házasságkötést az anyakönyvvezető a házasságkötési szándék bejelentését követően azonnal kitűzheti.”

2.§.

Hatálybalépés

E törvény 2014. január elsején lép hatályba.

INDOKOLÁS

Általános indokolás

A család létrejötte szorosan kötődik a házasságkötéshez. A házasságkötést a magyar hagyományoknak megfelelően szinte minden esetben jegyesség előzi meg, mely az elhatározást szentesíti, az anyakönyvvezető előtti szertartáskor már csak ezt a korábbi döntésüket véglegesíti a pár. Ha hiszünk a fiatalok felelős döntéshozatali képességében – és ezt miért ne tennénk, hiszen ha cselekvőképességükben nem korlátozottak, akkor azonnal alapíthatnak céget, várákoszás nélkül köthetnek szerződéseket, nyithatnak bankszámlát, stb. – akkor indokolatlan várákoszásra kötelezzük őket a házasságkötésnél. Ha hisszük, hogy az anyakönyvvezetők a hivatásukat legjobb tudásuk szerint látják el, és nem adnak össze például tudatmódosító szer hatása alatt álló fiatalokat, akkor nem kell attól tartanunk, hogy olyan házasságok jönnek létre, melyek rövidéletűek lennének (vagy legalábbis rövidebb életűek a jelenlegiekénél), viszont a törvénymódosítás elfogadásával egy újabb akadályt gördítünk el a családok létrejötte elől.

Részletes indokolás

Magyarország Alaptörvénye a Nemzeti hitvallás szakaszban megemlíti többek között a következő, nagyon fontos gondolatot:

„Vállaljuk, hogy örökségünket, egyedülálló nyelvünket, a magyar kultúrát a magyarországi nemzetiségek nyelvét és kultúráját, a Kárpát-medence természet adta és ember alkotta értékeit ápoljuk és megóvjuk.”

A hagyományok tisztelete, azok továbbvitele nemzedékről nemzedékre az őseink és a magunk tisztelete, megbecsülése. Tartást ad a becsületre, szeretetre, egymás tiszteletére, emberségre. Erősíti az együvé tartozás érzését jóban, örömben és bajban.

A hagyományok őrzése nem csak a családok, barátok kötelékeit erősíti, hanem a nemzethez, mint egy nagyobb közösséghez való tartozás hitvallása is. Hiszen a család, mint a társadalom legkisebb sejtje alkotja magát a társadalmat, - a nemzetet. Az öröm, a vidámság és olykor szomorúság közös vállalása összetartó erő. Emlékeket teremt a történései által, melyekre életen át emlékezni lehet.

Rituáléi nemzedékről nemzedékre száll. Egyes részei elkopnak, más részei új elemekkel gazdagodnak.

A magyar kultúra szerves részét képezi a jegyesség, jegyben járás, mátkaság aktusa, mely évszázadok alatt, tájegységtől függően különböző módokon alakul, formálódott. Az alap jelentése viszont mindvégig megmaradt, nevezetesen: a leánykérés jelentette az első nagyobb lépést egy igazi szövetség irányába, a jegyben járás volt ezen szövetség megerősítése, a család és egymás jobb megismerése és aztán ezen szövetség megpecsételése egy szerződés, egy jogi aktus, maga a házasságkötés.

Nézzük akkor, melyek is a leánykérés, mint szép magyar hagyomány, mozzanatai, jelentése, jelentősége!

A leánykérés hagyományai

Az egyik legszebb magyar hagyomány a leánykérés, mely napjainkban is szép és felemelő módon létezik és a tradicionális része még reneszánszát is éli manapság. Szerencsére még élnek – főleg faluhelyen – a régi hagyományok, s vissza-visszatérnek, ha új köntösben is. A leánykérés nem más, mint a leány házasságra kérése szüleitől. A leánykérés egyéb népi elnevezései: leánykérő, kérő, kéretés, leánynéző helnizés (Baranya), kulacsos puhatolódzó, követküldés. A megbízott neve is helyenként változó: pl. követ, követasszony, gügyü, gyalogsátán stb.

A leányt megkérhette a házasulandó legény vagy annak szülei, hozzátartozói vagy más megbízott személy, gyakran ünnepélyes formások között.

A szóvivő lehetőleg beszédben járatos ember volt, esetleg specialista e téren (násznagy vagy lakodalmi gazda); a legénynek szinte nem is volt szerepe. A lányos házhoz érkező csoport nemegyszer ürtügyet jelölt meg jövele céljaként, pl. eladó állat után való érdeklődést. A Vőfélykönyvekből vett beszédekkel, versekkel közelítették jövetelük céljához, leginkább Ádám és Éva történetének elmondásával.

A megkérésnek régen rendszerint két mozzanata volt figyelemre méltó:

- a leány kezének nyújtása (adása)
- a legény részéről a leány kezének bevétele (elfogadása) és a házasulási szándék jeleként a jegyajándék átadása.

Ha nem volt minden tényező ismert, haladékat kértek a válaszára, hogy közben megszerezhessék a hiányzó információkat és megtanácskozhasák a dolgot. A megkérés után szoros kapcsolat alakult ki a leány és a legény között: együtt jártak, egymást féltőn támogatták, kölcsönös bizalommal voltak egymás iránt, és igyekeztek egymást alaposan megismerni, az anyagi kérdéseket tisztázni. Sok helyen a megkérés után a leány és hozzátartozói háztűznézőbe mentek a legényekhez. A megkérés a szülői hatalom gyengülésével, a fiatalok önállóságának növekedésével elveszítette jelentőségét, formálissá vált.

Hogyan is volt régen, hogyan megy ma?

Az esküvőt MINDIG, vidéken vagy városban, a múltban illetve manapság is megelőzte a leánykérés, majd - akár egy éven keresztül is - a „jegyben járás”, amiből a mai „járnak” kifejezés eredeztethető. Ez volt az udvarlás időszaka, amikor a fiatalok egymással ismerkedtek, persze gondosan megrendezett és főként ellenőrzött keretek között a lányos háznál, szülői felügyelet mellett.

A legény szombatoként felkereste választottját („ház tűz nézőbe ment”), ahol először csak a leány szüleivel ismerkedhetett meg, majd hétről-hétre egyre többet szólhatott a lánnyal is,

ha ugyan eljutott idáig, mert, ha a szülők – vagy gyermekük nem találta vonzónak az ifjút, akkor további találkozókra nem is kerülhetett sor. Ha viszont a szimpátia kölcsönös volt a fiatalok egyre közelebb kerülhettek egymáshoz. Ilyenkor a legény kisebb ajándékokat vitt a kiszemelt leánynak és a szülőknek. Pl. bort. A lányos háznál kezdetben csak jó szóval, később akár ebéddel is kínálták. Ez volt az időszak, amikor a fiatalok szűkebb családja is megismerkedett egymással.

A lányos háznál már a lánygyermek 12 éves korától elkezdték gyűjteni a „staffirungot”, vagy kelengyét mely a menyasszony hozománya volt. Általában ágyneműkből, ruhákból állt, de gazdagabb családoknál akár ékszereket, vagy földet is kapott nászajándékkul az ara.

Ha minden jól ment, hamarosan megtörtént a leánykérés. Ekkor a legény gyűrűt ajándékozott választottjának. Státuszától függően, ha tehetett köves kísérő gyűrűt, ún. leánykérő gyűrűt, más néven szoliteret. Legelőkelőbb körökben gyémántos szoliteret. Szegényebb családoknál mindjárt karikagyűrűt.

A leány, ha elfogadta a jegyajándékot, selyemkendőt ún. jegykendőt adott a férfinak. Az esküvő alkalmával ezt kötötték a menyasszony fejére, innen származik a „bekötik a fejét” kifejezés. A jegykendőnek olyan jelentősége volt, hogy a múlt században még az asszonyok a sírba is maguk mellé temették.

A leányt mindig az apjától kellett megkérni, vagy ha ő már nem élt, akkor a rangidős férfi családtagtól, vagy az anyjától. Később már a lányokat is megkérdezték.

Ha megtörtént a leánykérés, kitűzték a lakodalom napját, mely lehetett egy-két hét, de akár egy év múlva is. Ez amolyan „próbaidő” szerű lehetett, hogy a fiatalok szándéka töretlen marad-e. Mindenesetre innen már nem volt elegáns visszalépni. Innen már jegyes párnak számítottak, jegyben jártak az esküvő napjáig.

Az esküvő előtt a jegyes pár együtt felkereste az ötvöst és karikagyűrűt készítettek maguknak, mely jelképezte a tisztaságot és a házasság szentségét. Épen ezért csak az oltár előtt húzhatták először az ujjukra.

Anyaga változatos, legtöbbször arany vagy ezüst, de néha csont, fa, kő, bronz és vas is fellelhető a múltban. Manapság egyre divatosabbak a platina, nemesacél és titánból készült karikagyűrűk is az arany mellett. Jelentésük mind a mai napig megmaradt: az örök hűség a szerelem, az összetartozás szép szinonimájává vált...

Az eljegyzés jogi hatása az volt, hogy aki valamit előre adott a leendő házasság céljából a másik félnek, azt visszalépés esetén elveszítette, aki pedig elvette azt, hasonló esetben kétszeresen volt köteles megtéríteni, továbbá a vétkes fél tartozott megfizetni a másiknak a házasságkötés céljából és érdekében tett kiadásait. – A házasságkötés döntő mozzanata hazánkban a középkor folyamán, sőt azon túl is az eljegyzés volt, a 18–19. századdal kezdődően a források arról tanúskodnak, hogy csupán mint szokásnak volt jelentősége.

Napjainkban

Szerencsére azonban manapság is nagy hagyománya van ennek a szokásnak, módosult formában. Tartalma és formája megszépült, és sok változáson ment át. Napjainkban, a fiatalok a főszereplői a házasságnak és a leánykérésnek.

Lehet nagy baráti társasággal kísért, megszervezett, látványos esemény, de legtöbb esetben kettesben, romantikus körülmények között megszervezett meghitt lánykérés.

A jegyajándék, bár nem tűnt el teljesen, nagyon ritka. Ehelyett a jeggyűrű a megszokottabb. Szerencsés esetben ez köves vagy gyönggyel díszített gyűrű, mely később kísérgyűrűként szolgál. Manapság nem a külsőségek számítanak, hanem az, hogy mit érez egymás iránt a két fiatal.

Mindenesetre, a legtöbb férfi ragaszkodik hozzá, hogy jelét adja komoly szándékainak, és nem elfelejtendő, hogy az esküvő mellett a lánykérés a másik legfontosabb dolog, melyről a nők kislány koruk óta álmodoznak!

Összegzés

Láthatjuk tehát, hogy kultúránkban nagyon mélyen jelen van a leánykérés, jegyben járás nagyon szép és nemes hagyománya. Tanulmányozva népi hagyományainkat, érthető is ez, hiszen két ember lelki elköteleződése a leány kezének megkérésével kezdődik meg hangsúlyosan. Az ekkor megszületett elhatározás általában komoly és átgondolt. A lelki döntés a gyűrű felhúzásával születik meg, majd megkoronázódik a házasságkötés jogi aktusával, az anyakönyvvezető előtt. Hangsúlyos még az, hogy a jegyben járás ideje alatt alkalma van a fiataloknak megismerniük egymást, egymás családját. Mérlegelési időszak ez, amikor a döntésük megszilárdul, végső formát tud ölteni, melyet egy szép és felemelő eseménnyel, a házasságkötéssel tudnak megpecsételni, megerősíteni.

Feltehetjük a kérdést: melyik a jelentősebb? Az eljegyzés, mint SZÖVETSÉG, ahol a döntés megszületik? (Ilyenkor általában sok elutasítás hangzik el, hiszen lehet, hogy csak az egyik fél részéről tűnik komolyan elhatározottnak a dolog.) Vagy netán a házasságkötés, mint SZERZŐDÉS? (Ekkor már jó esetben megszületett a döntés, éppen ezért kevés elutasító válasz hangzik el.) Valószínű, hogy maga az eljegyzés, az elhatározás kinyilvánításával szavakban és tettekben, annak felvállalásával egy jóval jelentősebb lépés. A másik ember felkérése, megkérése egy közös életre, ennek felvállalása a külvilág felé talán a legfontosabb lépés ebben a nemes folyamatban, amit házassági szándéknak, majd házasságnak, családalapításnak nevezünk.

A keresztény hagyományban az egyházi esküvő az ünnepélyesebb, ez Isten előtt köttetik, amolyan lelki házasság, életre szóló szövetség. S pusztán a jogi értelemben vett házasság kötődik az anyakönyvvezető előtt. S bár az egyházi esküvőt- felekezetektől függően más és más- jegyes oktatáshoz kötik, de időhatár nincs kikötve. Az evangélikus és református vallás az anyakönyvvezető előtti polgári házasságot is kötelezően várja el a házasulandóktól. E két vallás értelmezése szerint a házasság két ember megegyezése, a polgári esküvő megerősítése. Ha két ember a jegyben járás ideje alatt felelősségteljesen elköteleződik egymás mellett, akkor miért kell a jogi procedúrát a harminc nappal súlytani? Ha pedig még nem készültek fel teljesen, vajon a harminc nap elegendő ahhoz, hogy ez gyökeresen megváltozzon?

Attól, mert jogi alapja lenne az azonnali házasságkötésnek, még nem kell attól tartani, hogy tömeges eseménnyé válna. Hiszen ennek strukturális, szervezési akadályai is jelentkezhetnek. A házasságkötési szándék bejelentése után szükség van bizonyos papírok benyújtására, azok ellenőrzésére. Adott esetben meg kell szervezni magát a ceremóniát. Az

anyakönyvvezető elfoglaltsága miatt is előfordulhat csúszás. Mindezekre pontos iránymutatást ad az anyakönyvi igazgatás, jogszabályokban összefoglalva a teendőket.

Akkor miért is legyen elhagyva a harminc napos várakozási idő?

Az egyik legfontosabb kérdés az, hogy miért nem bízunk a fiatalok, a házasulandók felelős döntéshozatali képességében, mi jogon kérdőjelezzük meg elhatározásuk komolyságát. A válások növekvő száma nem köthető a harmincnapos várakozási időhöz. Eddig ez a várakozás kötelező volt, mégis egyre nagyobb a válások száma, tehát más szakpolitikai területen kell megoldási javaslatokat tennünk, a jegyzők által felmentést adott házasságok alakulásáról pedig nincs statisztikai adatunk. Adódhatnak élethelyzetek, melyekben sokat jelenthet, ha nem kell kivárni egy harminc napos idő intervallumot. Ilyen lehet, ha valaki váratlanul munkát kap külföldön, de már házasként szeretnének letelepedni. Előfordulhat, hogy - a nem a házasulandók közül, de - a családban, rokonságban valaki közeli halállal fenyegetett állapotba kerül illetve van, viszont szeretné, ha az ifjú pár esküvőjén még ott lehetne. Lehetséges az is, hogy valaki nem szeretné, ha gyermeke házasságon kívül foganna meg. Ez főként vallásos környezetben fordulhat elő. Számtalan olyan élethelyzet adódhat tehát, melyekben a házasulandók nemes szándéka ellenére a harminc napos határidő csupán megoldhatatlan és feloldhatatlan akadályt jelent. Meggyőződésem, hogy a jelenlegi szabályozás, mely szerint a jegyző adhat kivételes esetben felmentést a házassági szándék bejelentése és a házasságkötés között kötelezően letöltendő időről, helytelen, ha már ehhez ragaszkodnak a törvényhozók, akkor ezt az anyakönyvvezető hatáskörébe kellene áttenni, mivel a jegyzők csak nagyon kis százaléka rendelkezik anyakönyvvezetői szakvizsgával. Mivel azonban az anyakönyvvezető köteles a házassági szándék komolyságáról, a házasulandók cselekvőképességéről meggyőződni, ezért önmagában a harminc napos szabályozás válik értelmetlenné, hiszen például két részeg fiataalt semmilyen esetben nem ad össze a hivatását jól végző anyakönyvvezető, még akkor sem ha előtte hónapokkal bejelentették szándékukat. Véleményem szerint ennek kiszűrésére tökéletes biztosíték az anyakönyvvezető személye. Amikor egy köztisztviselő részt vesz az oktatáson, akkor nemcsak a jogi háttérrel sajátítja el, hanem az anyakönyvvezetésnek az etikáját és erkölcsét, ha lehet úgy fogalmazni: íratlan szabályait is magához veszi. Neki kötelessége meggyőződni többek között arról is, hogy a házasulandó felek nincsenek-e kényszerítő hatás, alkoholos befolyásoltság vagy tudatmódosító szer hatása alatt. Kötelessége továbbá meggyőződnie arról is, hogy komoly-e az elhatározás a házasulandó felek részéről. Megállapíthatjuk azt is, hogy attól, mert nincs harminc napos határidő, az anyakönyvvezető nem kötelezhető, hogy a házassági szándékot bejelentő párt azonnal össze is adja, ezt saját hatáskörében mérlegelheti. Kijelenthetjük, hogy az anyakönyvvezető személye minden esetben fémjelzi az eljárás minőségét, határidővel vagy a nélkül is!

Végül felvetődhet, hogy vajon min múlik egy döntés megalapozottsága? Ha bizonyos idő, határidő megszabása jelenti az egyetlen biztosítékot egy felelős döntés meghozatalára, akkor rengeteg további kérdés felmerülhet. Számtalan olyan területe van a felnőtt életnek, ahol ha valaki cselekvőképes, akkor Magyarországon egy magyar állampolgár azonnal döntést hozhat, és akár aláírással is szentesíthet bizonyos szerződéseket. Ilyen lehet egy pénzügyintézetben számlát nyitni, adásvételi szerződéseket aláírni akár ingó, akár ingatlan ügyekben. A gyermeknemzés is felelős döntést feltételez, határidő mégsem sújtja. Pedig ezen a téren a rossz, átgondolatlan döntésnek egy életre kiható hatásai vannak, több személyre nézve. Ha céget szeretne valaki alapítani, szintén nincs határidőhöz kötve. Ezen

döntés szintén család, családok életét befolyásolhatja, hosszú távon.

Hinnünk kell a gyermekeink, a fiatalok, a jövő generációinak felelős gondolkodásában, abban, hogy tisztában vannak döntéseik súlyával, hiszen eme hit nélkül értelmét veszti az Alaptörvényünk Nemzeti Hitvallás részének következő szakasza: „Hisszük, hogy gyermekeink és unokáink tehetségükkel, kitartásukkal és lelkierejükkel ismét nagyra teszik Magyarországot.”

Az Alaptörvény legutóbbi módosításában meghatározásra került a család fogalma, annak fontossága, mely szorosan köthető a házasságkötéshez. Mégpedig úgy, hogy családnak már csak a házasságkötés után nevezhető egy szövetség. Ezen család a társadalom legkisebb ellenben legerősebb, nemzetmegtartó egysége.

Ha tehát bízunk a fiatalok megfontolt döntéshozatali képességében, elfogadjuk és ápolni igyekszünk a fentebb leírt jegyesség élő hagyományát, valamint bízunk az anyakönyvvezetőkben, mint a hivatásukat legjobb tudásuk szerint végző köztisztviselőkben, akkor felesleges harmincnapos várakozással csökkenteni a házassági kedvet, ezzel is gyengítve a nemzet erejét, alapját.

Ivány Gábor
országgyűlési képviselő
Független Képviselők Csoportja

Képviselői önálló indítvány

**Dr. Kövér László úrnak,
az Országgyűlés elnökének**

Helyben

Tisztelt Elnök Úr!

Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 46/1994.(IX.30.) OGY határozat 85.§ alapján mellékelten benyújtom a **Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény módosításáról** szóló törvényjavaslatot.

A törvényjavaslat indoklását csatolom.

Budapest, 2013. 05.21.

Ivány Gábor
független képviselő